

ЗВЕРНЕННЯ щодо забезпечення освітніх прав жителів тимчасово окупованих територій України

Російська агресія проти України розпочалася з окупації Криму у 2014 році та триває понад дев'ять років. Станом на початок серпня 2023 року, в умовах тимчасової окупації лишаються частини територій Херсонської, Запорізької, Донецької та Луганської областей, Автономна Республіка Крим та місто Севастополь. Як наслідок, мільйони людей зіштовхуються з численними викликами в реалізації прав, серед них і забезпечення реалізації права на освіту громадян/ок України, які проживають на тимчасово окупованих територіях.

Після 2014 року доступ до української освіти для громадян, які залишилися в окупації, значно ускладнився. Окупаційна влада створила умови, за яких навчання в українських школах не могло бути продовжено, обмежила доступ на підконтрольну Уряду України територію, зокрема й через блокування каналів зв'язку. За більш ніж дев'ять років сотні тисяч українських дітей, які проживали в окупації, вимушені були здобувати освіту на цих територіях. Так, на момент окупації Криму у 2014 році, там здобували освіту більше 208 000 учнів загальноосвітніх шкіл.

Держава Україна не визнає видані на ТОТ документи, зокрема й освітні. Але у світлі майбутньої деокупації постає питання: яким чином сотні тисяч українських громадян, які жили в умовах окупації, будуть працевлаштовані, продовжать навчання та будуть реінтегруватися в освітній, культурний і правовий простір України без ключових документів, що підтверджують їхні знання.

Відтак необхідним є запровадження механізмів підтвердження знань, які молодь змушено здобувала на тимчасово окупованих територіях.

На початку серпня у Верховній Раді України був зареєстрований проєкт Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо визнання результатів навчання осіб, які проживають на тимчасово окупованій території України» (р.н. 9591). Цей закон має на меті забезпечення права громадян України, які

проживають на тимчасово окупованих територіях України, на продовження освіти на підконтрольній Уряду України території, а також пропонує запровадити механізм, що визначає процедуру проходження атестації для визнання результатів освіти (не документів про освіту).

Прийняття Закону дозволить запровадити механізм атестації здобутих знань на тимчасово окупованих територіях без визнання атестатів/дипломів про освіту. Створення механізмів атестації дозволить активно залучати молодь зі звільнених територій до їхньої відбудови. Це дозволить працювати тим, хто змушено здобув освіту в окупації, а не проходити навчання повторно (йдеться про шкільну освіту, професійну та вищу), чекати на допомогу для безробітних чи малозабезпечених від держави.

Ми, організації коаліції, які опікуються питаннями захисту прав постраждалих внаслідок збройної агресії проти України, **закликаємо народних депутатів України підтримати законопроект «Про внесення змін до деяких законів України щодо визнання результатів навчання осіб, які проживають на тимчасово окупованій території України» (р.н. 9591)**. Для тисяч людей, які постраждали внаслідок збройної агресії проти України та не мали змоги покинути тимчасово окуповану територію, прийняття цього Закону дасть змогу підтвердити знання, працевлаштуватися та відчутти себе повноправними громадянами України. Для держави Україна цей Закон сприятиме реінтеграції, а також продемонструє впевненість держави у звільненні та поверненні територій, які багато років знаходилися в умовах окупації.

21 серпня 2023 року

ГО «Донбас СОС»

ГО «КРИМСОС»

Центр прав людини ZMINA

БО «БФ «Стабілізуєш суппорт сервісез»

ГО «Громадський холдинг «ГРУПА ВПЛИВУ»

БФ «ВОСТОК SOS»

Кримська правозахисна група

БФ «Право на захист»